Vlaanderen
is ondernemen

Kermisactiviteiten

Een leidraad voor lokale besturen

VLAIO

www.vlaio.be

© 2024, VLAIO. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën of enig andere manier, zonder de schriftelijke toestemming van VLAIO.

V.U. Mark Andries
Vlaamse overheid - VLAIO
Koning Albert II-laan 15 bus 331
1210 Brussel.
T 0800 20 555
info@vlaio.be
www.vlaio.be

D/2024/3241/110
Versie januari 2024-6

Disclaimer:

Deze brochure wil duiding geven bij de vernieuwde Vlaamse wetgeving maar heeft niet de ambitie om de wetteksten te vervangen of elk artikel in detail te bespreken. De verstrekte informatie is enkel bedoeld als een eerste algemene toelichting, die de behandelde materie enkel wil situeren in grote lijnen, zonder volledigheid noch juridische precisie na te streven. Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. VLAIO streeft de grootst mogelijke zorg na bij het inwinnen en verspreiden van informatie. VLAIO kan echter niet aansprakelijk worden gesteld voor enige schade die rechtsreeks of onrechtstreeks zou voortvloeien uit de acties die op basis van de gegevens uit deze uitgave worden ondernomen.

Foto's unsplash.com: cover van ckturistando, p. 2 van Hannah Busing, p. 3 Unsplash+, p. 8 van Fern M. Lomibao, p. 10 van Aral Tasher, p. 14 van Marjorie Bertrand, p. 18 van Joia de Jong, p. 21 van Happing London, p. 24 van Randy Laybourne

1. Inleiding

Iedereen is ooit naar de kermis geweest. De ene is er gek op, voor de andere hoeft het misschien niet. Eén ding staat wel vast: de kermis is heel oud en van alle tijden. Tegenwoordig gebruiken we de termen 'foor' en 'kermis' door elkaar, maar dat was niet altijd zo. De foor is de middeleeuwse jaarmarkt. De kermis komt van 'kerkmis', of de herdenking van de wijding van de parochiekerk. In sommige steden vielen de foor en de kermis samen, in andere steden niet.

Oorspronkelijk focusten de jaarmarkten natuurlijk op handel, maar je zag er ook andere deelnemers. Denk aan entertainers, mensen die iets tentoonstelden, … Iedereen die een centje wou bijverdienen. Vanaf de zestiende eeuw verschenen allerlei attracties en bezienswaardigheden op de foren. Het religieuze aspect begon weg te vallen en de focus verschoof naar diversifiëring en innovatie. Dat was ook de start van foorreizigers die van gemeente naar gemeente reisden. De mechanische attracties kwamen pas in het begin van de negentiende eeuw.

Niet alleen de attracties hebben een evolutie doorgemaakt, ook de kermisgastronomie was niet altijd mierenzoet. Het zoete is pas eind negentiende, begin twintigste eeuw opgedoken. Daarvoor boden kermissen vooral hartig eten aan, zoals gezouten vis, wulken in pikante bouillon en mosselen. Ook de frietkramen waren er al vroeg bij en meteen een succes. Pas toen suiker goedkoper werd, groeide het aanbod zoetigheden op de kermis: suikerspin, pomme d'amour en smoutebollen met suiker.

De kermiscultuur is erkend immaterieel erfgoed in Vlaanderen. De website van de vzw Werkplaats immaterieel erfgoed omschrijft de kermis als volgt: De kermis is een levende en dynamische traditie. Ze is voortdurend in beweging en past zich op verschil-

Inhoud

1. INLEIDING 3

2. DE WETGEVING, DE ULTIEME INFORMATIEBRON 6

3. ALGEMENE VOORWAARDEN 7

3.1 Wat is een kermisactiviteit? 7
3.2 Wat is een kermis? 7
3.3 Wie mag kermisactiviteiten uitoefenen? 8
3.3.1 Een registratie in de KBO die een kermisactiviteit toelaat 8
3.3.2 Gegevens in de KBO raadplegen 9
3.3.3 Verplichte bewijsstukken 10

3.4 Kermisactiviteiten organiseren - algemeen 12
3.4.1 De afgevaardigde van de burgemeester of de concessionaris 12
3.4.2 Organisator(en) kermisactiviteiten aanstellen 12
3.4.3 Het gemeentelijk reglement 13
3.4.4 De opzegtermijn voor standplaatsen met abonnement op de openbare kermis 13
3.4.5 Wie kan een standplaats toegewezen krijgen? 14
3.4.6 Wie kan een standplaats innemen? 18

4. OPENBARE KERMIS 19

4.1 Types standplaatsen 19
4.1.1 Standplaatsen toegewezen per abonnement 19
4.1.2 Standplaatsen toegewezen voor de duur van de kermis 19

4.2 Plan van de standplaatsen 19
4.3 Standplaatsen toewijzen: wettelijke procedure 22
4.4 Standplaatsen toewijzen: wettelijke criteria 22
4.5 Plan of register van toegewezen standplaatsen 22
4.6 Rechten abonnementhouder 23
4.7 Het tijdelijk schorsen of intrekken van het abonnement 25

5. OPENBAAR DOMEIN 26

5.1 Over welke locaties gaat het? 26
5.2 Standplaatsen toewijzen 26
5.3 Individuele aanvragen weigeren 26

6. PRIVATE KERMIS 27

7. PRIVAAT DOMEIN 27

lende manieren aan, zodat het steeds weer nieuwe generaties weet aan te spreken. Het is een waar volkscultureel gegeven, ingebakken in het sociaal weefsel. Miljoenen mensen gaan jaarlijks naar de kermis om mensen te ontmoeten of om oude bekenden terug te zien. De sfeer, de attracties en de typische lekkernijen zijn belangrijke redenen om naar de kermis te gaan.

Gemeenten hebben niet alleen een belangrijke invloed op de organisatie van die kermisactiviteiten, ze organiseren ze ook vaak zelf. Denk maar aan de drukbezochte foren in de centrumsteden. Zowel foorreizigers als de lokale besturen hebben baat bij een succesvolle kermis die goed georganiseerd is. Maar net als de detail- en ambulante handel, staan ook kermissen voor uitdagingen.

De wetswijziging op 1 april 2024 zorgt voor een vereenvoudiging van de regelgeving. Het wordt eenvoudiger om het beroep van foorreiziger op te starten omdat de kermiskaart en de leurkaart voor kermisgastronomie niet langer verplicht zijn in Vlaanderen. Het beroep krijgt ook meer rechtszekerheid doordat de minimumopzegtermijn langer wordt bij het definitief opheffen van een standplaats met abonnement op de openbare kermissen. De hervorming op 1 april 2024 laat ook maatschappen toe een standplaats op een kermis te bemachtigen.

In elke Vlaamse gemeente moeten dezelfde gemeenschappelijke regels gevolgd worden. Dat was en blijft zo. Al worden er een beperkt aantal van die regels geactualiseerd. De regels rond overdracht van een standplaats zijn bijvoorbeeld aangepast waardoor een foorreiziger zijn activiteiten geleidelijk kan afbouwen. De gemeenschappelijke regels weerhouden gemeenten niet om een eigen beleid rond kermissen te voeren op hun grondgebied.

Vanaf 1 april 2024 zijn de begrippen 'de afgevaardigde van de burgemeester' en 'de concessionaris' gedefinieerd. Het wettelijk omschrijven van deze begrippen zorgt voor duidelijkheid en verbetert de kwaliteit van de wetgeving.

Het gemeentelijk reglement is bepalend voor de organisatie van kermisactiviteiten op het grondgebied van steden en gemeenten. De wijzingen aan de wetgeving op 1 april 2024 maken dat ook de gemeentelijke reglementen moeten worden aangepast.

De wetswijziging hebben we aangegrepen om steden en gemeenten een duwtje in de rug te geven om hun organisatie van hun kermissen verder te digitaliseren. We hebben een raamovereenkomst voorzien voor een bestaande tool. Steden en gemeenten die daar voor eind 2026 gebruik van maken en een contract aangaan voor 4 jaar, geven we een financiële stimulans. Meer informatie vind je op www.vlaio.be/merke.

Het is aan de lokale besturen en de foorreizigers om deze vernieuwde regelgeving optimaal te benutten. Dialoog en samenwerking tussen gemeenten en foorreizigers zullen dit alleen maar versterken.

Deze brochure helpt de lokale besturen alvast op weg en maakt je wegwijs in de wetgeving.

2. De wetgeving, de ultieme informatiebron

Deze brochure geeft duiding bij de vernieuwde Vlaamse wetgeving, maar heeft niet de ambitie om de wetteksten te vervangen of elk artikel in detail te bespreken. Bij het opstellen van een gemeentelijk reglement of bij een dispuut blijft het belangrijk om ook de wetteksten zelf te raadplegen. Schakel eventueel de nodige juridische ondersteuning in.

De wetgeving op de kermisactiviteiten regelt de uitoefening en de organisatie van kermisactiviteiten. Sinds de zesde staatshervorming is dit een bevoegdheid van het Vlaamse Gewest. De wetswijzigingen die besproken worden in deze brochure worden geregeld door volgende wetteksten:

- Decreet van 3 maart 2023 tot wijziging van artikel 1, 3, 6, 7, 8, 10bis, 12, 13, 14, 15 van de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 22 september 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 juni 2003 betreffende de controletaak van de erkende ondernemingsloketten ter gelegenheid van de inschrijving van handels- of ambachtsondernemingen in de Kruispuntbank van Ondernemingen, het koninklijk besluit van 24 september 2006 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante activiteiten, het koninklijk besluit van 24 september 2006 betreffende de uitoefening en de organisatie van kermisactiviteiten en ambulante activiteiten in kermisgastronomie en tot opheffing van het koninklijk besluit van 24 september 2006 houdende vaststelling van de vergoeding van de erkende ondernemingsloketten voor het beheer van de machtigingen van ambulante activiteiten en van de machtigingen van kermisactiviteiten.

Dit decreet en besluit treden in werking op 1 april 2024. De bepalingen van dit decreet en dit besluit zijn enkel van toepassing op de kermisactiviteiten uitgeoefend in het Vlaamse Gewest. Doorheen de brochure duiden we telkens wat nieuw is.

Deze wetteksten wijzigen verschillende bepalingen in onderstaande wetteksten. Ze heffen deze echter niet volledig op.

- Wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante activiteiten en kermisactiviteiten.
- Koninklijk besluit van 24 september 2006 betreffende de uitoefening en de organisatie van kermisactiviteiten en ambulante activiteiten in kermisgastronomie.

Als in deze brochure verwezen wordt naar de 'wet' zonder verdere vermelding van welke wet, wordt de wet van 25 juni 1993 bedoeld. Als verwezen wordt naar het 'KB', wordt het KB van 24 september 2006 bedoeld.

3. Algemene voorwaarden

3.1 Wat is een kermisactiviteit?

De eerste vraag die je je moet stellen: is de wetgeving op de kermisactiviteiten van toepassing op een bepaalde activiteit? De wet is van toepassing als de activiteit voldoet aan de definitie van een kermisactiviteit.

De wet definieert een kermisactiviteit als volgt (art. 2 § 2 wet):

> *"Als kermisactiviteit wordt beschouwd elke verkoop, te koop aanbieding of uitstalling met het oog op de verkoop van diensten aan de consument in het kader van de uitbating van kermisattracties of van vestigingen van kermisgastronomie."*

Je merkt hier dus onmiddellijk een onderscheid tussen twee soorten kermisactiviteiten:

- de uitbating van kermisattracties, zoals bijvoorbeeld de uitbating van een draaimolen;
- de uitbating van vestigingen met voeding op een kermis, met of zonder bediening aan tafel, zoals bijvoorbeeld het oliebollenkraam.

Een aantal activiteiten wordt niet geregeld door deze wetgeving (art. 1 wet):

- de uitbating van vaste kermisattracties, zoals een reuzenrad met permanente standplaats;
- de attracties in pretparken.

TIP - Onthoud vooral dat de regelgeving van toepassing is op kermisattracties of vestigingen die tijdelijk opgezet worden en daarna weer afgebroken worden.

3.2 Wat is een kermis?

De wet definieert een 'kermis' als volgt (art. 1, 5° wet):

> *"Een manifestatie ingericht of voorafgaand toegelaten door de gemeente om, op vastgestelde plaatsen en tijdstippen, de uitbaters van kermisattracties of van vestigingen van kermisgastronomie, die er producten of diensten aan de consument verkopen, samen te brengen."*

Een kermis geregeld door een gemeentelijk reglement is een **openbare kermis** (zie deel 4). Het beheer of de praktische organisatie van een openbare kermis kan een gemeente zelf doen of in concessie geven.

In de praktijk wordt de concessie van de openbare kermis aan een private organisator gegeven op basis van een gedetailleerde overeenkomst met wederzijdse rechten en plichten. Het is dus belangrijk dat de gemeente goed nadenkt over de voorwaarden van de concessie.

Een **private kermis** is een kermis ontstaan uit privé-initiatief (zie deel 6).

! HEEL BELANGRIJK - een openbare kermis die een gemeente aan een privépersoon in concessie geeft, blijft een openbare kermis en is geen private kermis. Een openbare kermis die in concessie gegeven wordt, wordt steeds geregeld door een gemeentelijk reglement. Alle regels rond toewijzingsmodaliteiten moeten gerespecteerd worden, ook door de concessiehouder.

3.3 Wie mag kermisactiviteiten uitoefenen?

Tot nu was de algemene voorwaarde dat je een kermis- of leurkaart moest hebben. Deze voorwaarde is gewijzigd.

NIEUW - De kermiskaart (voor attracties en kermisgastronomie met bediening aan tafel) en de leurkaart (voor kermisgastronomie zonder bediening aan tafel) zijn niet langer verplicht in Vlaanderen.

3.3.1 Een registratie in de KBO die een kermisactiviteit toelaat

(Art. 4 KB)

De kermiskaart die een foorreiziger tot nu toe nodig had om een kermisattractie of een vestiging kermisgastronomie met bediening aan tafel uit te baten of de leurkaart die nodig was voor voedingskramen op een kermis zonder bediening aan tafel, zijn door de hervorming afgeschaft. Voortaan volstaat een registratie in de KBO die de kermisactiviteit toelaat. De foorreiziger moet zich hiervoor wenden tot een ondernemingsloket.

Buitenlandse foorreizigers zonder vestiging in België moeten zich voor hun inschrijving in de KBO wenden tot de Belgische btw-administratie. E-mailadres: foreigners.team1@minfin.fed.be.

Samen met de voorafgaande machtiging verdwijnt vanaf 1 april 2024 ook de nationaliteitsvoorwaarde voor de aanvraag van een kermiskaart of leurkaart. Dat maakt dat vanaf 1 april 2024 in principe ook foorreizigers van buiten de Europese Economische Ruimte, die in België geen verblijf hebben, kermisactiviteiten kunnen uitoefenen.

Meer info over de beroepskaart en de vrijstellingen: Een eerste beroepskaart aanvragen | Vlaanderen.be

Aan het statuut van foorreiziger verandert dit niets. De verplichting tot KBO-inschrijving blijft bestaan, zoals dat ook geldt voor andere ondernemingen. Het afschaffen van de kermis- en leurkaart wijzigt dit niet. Het is dus geen specifieke of nieuwe verplichting. Ook voor 1 april 2024 was dit van toepassing op foorreizigers. Het was ook een voorwaarde om een voorafgaande machtiging te kunnen krijgen. Bestaande foorreizigers die vandaag in orde zijn met hun kermiskaart of leurkaart zullen dus in principe niets moeten doen. Wel kan het goed zijn dat ze zelf even hun gegevens controleren (zie deel 3.3.2).

Als een foorreiziger zich inschrijft of zijn gegevens aanpast in de KBO moet hij erop letten dat:

- de NACE-codes geregistreerd zijn van de kermisactiviteit die hij wil uitoefenen (zie deel 3.3.2);
- de wettelijke vertegenwoordigers van zijn onderneming vermeld zijn.

Voor de volledigheid vermelden we dat er ook de verplichting van de 'doorhaling van de activiteit' bij

het beëindigen is. Dat zit vervat in artikel III.52 van het Wetboek van economisch recht. Dat wil zeggen dat wanneer een foorreiziger de kermisactiviteit stopt, die bij het ondernemingsloket zijn kermisactiviteit uit de KBO moet laten schrappen.

Foorreizigers met vragen over hoe ze zich moeten laten inschrijven in de KBO, mag je gerust doorverwijzen naar een ondernemingsloket, het Contact Center van VLAIO of de helpdesk van de FOD Economie.

3.3.2 Gegevens in de KBO raadplegen

Een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris controleert of de inschrijving correct geregistreerd is in de KBO. Door in de KBO de gegevens van de foorreiziger te controleren ben je steeds zeker van zijn actuele gegevens. Dat kan door de gegevens te raadplegen in de KBO Public Search Mobile van de Federale Overheidsdienst (FOD) Economie. Via deze toepassing kan je gemakkelijk opzoeken in de KBO of de foorreiziger een geldige inschrijving én een geldige activiteitencode heeft. Om dit te checken hoef je enkel het ondernemingsnummer van de foorreiziger te kennen.

TIP - Voor gebruik op mobiele toestellen is de KBO Public Search Mobile van de Kruispuntbank van Ondernemingen het meest geschikt.

Je bereikt de KBO Public Search Mobile op kbopub.economie.fgov.be. Maak het je nog eenvoudiger door deze link als icoon toe te voegen op het beginscherm van jouw smartphone of tablet.

TIP - Laat foorreizigers een QR-code genereren via de tool op www.vlaio.be/digitalecontrole.

Een foorreiziger kan deze QR-code bewaren op zijn smartphone of – eenmaal afgedrukt – ophangen in zijn kraam of attractie. Door zo'n QR-code te scannen, controleer je eenvoudig de gegevens in de KBO van die foorreiziger.

TIP - Met een raamovereenkomst en een financiële stimulans voor lokale besturen wil VLAIO de drempel naar digitalisering verlagen.

Tot eind 2026 faciliteert VLAIO een raamovereenkomst voor steden en gemeenten voor de digitale tool Merke van Mentoring Systems. Die tool helpt bij het digitaal beheer van de kermissen in jouw stad of gemeente. Via deze digitale tool controleer je eenvoudig en snel de correcte KBO-inschrijving en de verplichte documenten van de foorreiziger.

Een actief ondernemingsnummer:

Om kermisactiviteiten te mogen uitoefenen, moet de foorreiziger een ondernemingsnummer hebben dat actief is. Dat is essentieel. Je herkent het snel en eenvoudig in de KBO. Als dat niet in orde is, is de kans groot dat die persoon ook met andere verplichtingen niet in orde is. Wil zo iemand kermisactiviteiten uitoefenen op het grondgebied van jouw gemeente dan moet hij zich eerst volledig in regel stellen.

Een NACE-code die de kermisactiviteit toelaat:

Volgens het Wetboek van economisch recht mag een handelaar geen activiteiten uitoefenen die niet in zijn KBO-inschrijving zijn geregistreerd. Dit geldt ook voor foorreizigers.

De activiteiten worden in de KBO ingeschreven aan de hand van NACE-codes. De NACE-codes die gebruikt worden, zijn vastgelegd door Statbel, het Belgische statistiekbureau. Statbel wijzigde de NACE-codes die de activiteiten van een onderneming omschrijven. Voor kermisactiviteiten vind je de volgende NACE-codes terug:

- **93.291 Exploitatie van kermisattracties** *(omvat enkel de attracties en niet de uitbating in kermisgastronomie);*

56.120 Activiteiten van mobiele eetgelegenheden *(omvat de uitbating in kermisgastronomie met of zonder bediening aan tafel);*

56.309 Andere drinkgelegenheden *(drankstandjes).*

Een foorreiziger zonder actief ondernemingsnummer moet je absoluut weigeren. Als blijkt dat een foorreiziger een juiste NACE-code ontbreekt, kan je hem vragen om zich zo snel mogelijk hiermee in regel te stellen. Wijs hem eventueel op een mogelijke controle door de Economische Inspectie van de FOD Economie.

TIP - Vind je niet direct de juiste NACE code op het eerste scherm? Kijk dan even bij de vestiging van de onderneming.

3.3.3 Verplichte bewijsstukken

(Art. 4 KB)

Naast een correcte inschrijving in de KBO moet elke foorreiziger ook een aantal verplichte bewijsstukken kunnen voorleggen.

3.3.3.1 Verplichte bewijsstukken voor elke kermisvestiging

Elke foorreiziger moet minstens over de volgende bewijsstukken beschikken:

- een verzekeringspolis voor burgerlijke aansprakelijkheid;
- een verzekeringspolis voor brandrisico;
- een bewijs van inschrijving bij de Dienst voor Inschrijvingen van Voertuigen (DIV) met vermelding van het kentekennummer van zijn kermisattractie of kermisvestiging of van het voertuig dat de kermisattractie of de kermisvestiging vervoert.

NIEUW - Het bewijs van inschrijving bij de DIV. Dit bewijsstuk laat toe te controleren of een foorreiziger de standplaats daadwerkelijk inneemt met de attractie of vestiging waaraan de standplaats toegewezen werd.

NIEUW - Het bewijs dat de uitbating van de kermisattractie met dieren voldoet aan de reglementaire voorschriften betreffende deze materie is niet meer nodig. In Vlaanderen is het ondertussen immers verboden om kermisattracties met dieren uit te baten.

3.3.3.2 Verplichte bewijsstukken voor vestigingen in kermisgastronomie

Als hij voeding verkoopt, moet een foorreiziger een bewijs voorleggen dat hij voldoet aan de reglementaire voorwaarden van het Federaal Agentschap voor

de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV).

3.3.3.3 Verplichte bewijsstukken voor attracties met een niet-menselijke aandrijving

(KB 18 juni 2003 betreffende de uitbating van kermistoestellen)

Specifiek voor kermistoestellen met voortbeweging van personen, aangedreven door een niet-menselijke energiebron, moet een foorreiziger steeds kunnen aantonen dat de volgende voorwaarden op correcte wijze werden uitgevoerd:

- een risicoanalyse;
- een opstellingsinspectie;
- een onderhoudsinspectie;
- een periodiek nazicht.

TIP - Wil je meer weten over de inhoud van deze voorwaarden? Dan kan je altijd terecht bij de Algemene Directie Kwaliteit en Veiligheid van de FOD Economie

E-mail: ensure@economie.fgov.be

NIEUW - De gemeente moet geen bewijs van ontvangst van de opstellingsinspectie meer afleveren.

3.3.3.4 Verplichte bewijsstukken voor attracties met speeltoestellen

(KB 28 maart 2001 betreffende de uitbating van speelterreinen)

NIEUW - Verplichte bewijsstukken voor attracties met speeltoestellen zonder aandrijving.

Voor attracties met speeltoestellen zonder aandrijving moeten bewijsstukken worden afgeleverd. Denk bijvoorbeeld aan bungee trampolines. In dat geval moet een foorreiziger de volgende bewijzen kunnen voorleggen:

- een risicoanalyse;
- een inspectieschema;
- een onderhoudsschema.

TIP - Ook hierover kan je meer info krijgen bij de Algemene Directie Kwaliteit en Veiligheid van de FOD Economie

E-mail: ensure@economie.fgov.be

3.3.3.5 Overige bewijsstukken andere regelgevingen

Hou er ook rekening mee dat er nog andere regelgeving bestaat die documenten vereist:

- de verplichtingen van het Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties (AREI) waaraan elektrische installaties moeten voldoen;
- de bewijzenstukken nodig voor het hebben en gebruiken van gasflessen en brandblusapparaten;
- de vergunningen nodig voor het verkopen of schenken van alcoholische dranken;
- ...

3.4 Kermisactiviteiten organiseren - algemeen

Lokale besturen hebben een cruciale rol bij het organiseren van kermisactiviteiten. Een gemeente is vaak zelf de initiatiefnemer en organisator. Kermissen zijn de ideale kapstok om andere lokale activiteiten aan te koppelen: braderieën, jaar-, feest-, avond- en rommelmarkten. De kermis brengt iedereen in een gemeente of stad op de been en kan verbindend werken. Om ervoor te zorgen dat de kermis in de toekomst ook voor de volgende generaties gewaarborgd is, is het belangrijk dat een gemeente bij het nemen van beleidsmatige beslissingen met betrekking tot het kermisaanbod rekening houdt met het bewaken van de cultuur en de tradities van traditionele kermissen.

Een gemeente moet rekening houden met de wet op de kermisactiviteiten. Gemeentelijke reglementen over kermisactiviteiten moeten de gemeenschappelijke voorschriften volgen die de regelgeving oplegt. Dat biedt kermisuitbaters meer zekerheid, uniformiteit en duidelijkheid over alle Vlaamse gemeenten heen. Wat voor foorreizigers vaak noodzakelijk is om bijvoorbeeld een lening af te kunnen sluiten voor investeringen in dure kermisattracties.

3.4.1 De afgevaardigde van de burgemeester of de concessionaris

(art. 1 KB)

NIEUW -Definitie van de begrippen 'de afgevaardigde van de burgemeester' en 'de concessionaris'.

Om meer duidelijkheid in de regelgeving te scheppen zijn zowel het begrip 'de afgevaardigde van de burgemeester' als het begrip 'de concessionaris' als volgt nader gedefinieerd.

> *"De afgevaardigde van de burgemeester: de persoon aan wie de burgemeester zijn bevoegdheid inzake de uitoefening en de organisatie van kermisactiviteiten en ambulante activiteiten in kermisgastronomie heeft gedelegeerd met toepassing van de bestaande wettelijke regels of het personeelslid die deze taak vervult binnen zijn vast takenpakket."*

> *"De concessionaris: de persoon aan wie de overheid op reglementaire of contractuele basis, de uitoefening en de organisatie van een kermisactiviteit of ambulante activiteit in kermisgastronomie heeft toevertrouwd."*

3.4.2 Organisator(en) kermisactiviteiten aanstellen

(art. 24 KB)

De personen belast met de praktische organisatie van de openbare kermissen en de kermisactiviteiten op het openbaar domein zijn bevoegd om in de uitoefening van hun opdracht de bewijsstukken te controleren die de foorreizigers in hun bezit moeten hebben.

Wees je ervan bewust dat niet enkel de personen belast met de praktische organisatie van de kermisactiviteiten kunnen controleren. Ook de politie (art. 11 § 1 wet) of de dienst Inspectie van het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) (art. 25 KB) zijn bevoegd om controles uit te voeren. In uitzonderlijke gevallen, kunnen die laatstgenoemden ook nagaan of een gemeente of een persoon belast met de praktische organisatie van de kermisactiviteiten de regelgeving correct toepast. Dergelijke situatie willen we liever voorkomen.

Het is cruciaal dat een gemeente zorgt voor een goede opleiding en ondersteuning van de personen die ze belast met de organisatie van de kermisactiviteiten. De rol van organisator kermisactiviteiten brengt immers heel wat verantwoordelijkheid met zich mee.

Informeer zeker eens bij VLAIO of de VVSG naar de beschikbare opleidingen, ondersteunend materiaal en andere mogelijkheden om kennis te verwerven en bij te blijven. VLAIO en de VVSG bundelen hiervoor al jaren de krachten.

Twijfel je over de juiste toepassing? Zit je in de knoop met een bepaalde situatie? Blijf niet zitten met je vragen maar spreek er met anderen over. Aarzel niet om VLAIO te contacteren met vragen rond de wetgeving. Ook de VVSG deelt de kennis en expertise die ze rond kermisactiviteiten heeft opgebouwd graag met haar leden. Ze hebben ook een goed zicht op praktijken in andere gemeenten. Of contacteer zelf een meer ervaren organisator kermisactiviteiten uit een buurgemeente.

Neem vragen en signalen van foorreizigers ernstig. Ga in dialoog. Check even de wetgeving en het gemeentelijk reglement. Vraag daarbij eventueel raad zodat je zeker bent dat je de wetgeving of het reglement juist toepast. Denk daarbij aan de jurist van de gemeente, VLAIO, de VVSG, … Probeer de situatie recht te zetten als blijkt dat iets niet correct gebeurde.

3.4.3 Het gemeentelijk reglement

(art. 8 en 9 wet)

TIP - Ben je betrokken bij de opmaak van het kermisreglement? Dan raden we aan om het modelreglement van de VVSG te gebruiken. Voor vrijblijvend advies kan je uiteraard ook terecht bij VLAIO via reglementen@vlaio.be.

Een belangrijke voorwaarde is dat de organisatie van openbare kermissen - inclusief de openbare kermissen die de gemeente in concessie geeft - of kermisactiviteiten op het openbaar domein geregeld worden door een gemeentelijk reglement.

Een gemeentelijk reglement bepaalt voor elke openbare kermis de plaats, de datum, de uren en het plan van de standplaatsen (zie deel 4.2). Dat reglement kan verwijzen naar de beslissing van het college van burgemeester en schepenen die deze bepalingen heeft ingesteld. Daarnaast bepaalt een gemeente in een reglement ook op welke manier ze standplaatsen toewijst op het openbaar domein buiten de openbare kermis (zie deel 5.2).

Verder bepaalt het reglement ook de termijn van de vooropzeg die een gemeente moet geven bij het definitief opheffen van een standplaats met abonnement op de openbare kermissen (zie deel 3.4.4).

Via het reglement kan een gemeente ook het aantal standplaatsen per onderneming beperken. Dit is geen verplichting, maar als de gemeente dit wil doen, moet het opgenomen worden in het reglement. Het reglement bevat ook de toewijzingsmodaliteiten voor het verlenen van de standplaatsen. Uiteraard kan een gemeentelijk reglement nog tal van andere zaken opnemen: de uren voor het aan- en afrijden, het afvalbeheer, de technische voorzieningen op een kermis, …

TIP - Het is belangrijk dat de gemeente alle regels transparant opneemt in een reglement. Zo is het voor elke foorreiziger duidelijk wat zijn rechten en plichten zijn.

3.4.4 De opzegtermijn voor standplaatsen met abonnement op de openbare kermis

(art. 8 wet)

NIEUW - De minimumopzegtermijn wijzigt voor het definitief opheffen van een standplaats op de openbare kermis met verlies abonnement.

Bij het bepalen van de minimumopzegtermijn bij het definitief opheffen van standplaatsen op een openbare kermis werd gestreefd naar een evenwicht tussen enerzijds de nodige bescherming en bedrijfszekerheid voor de foorreiziger en anderzijds de nodige flexibiliteit voor de gemeentelijke overheid. Er zijn twee opzegtermijnen van kracht, afhankelijk van de situatie.

De regelgeving maakt een onderscheid tussen:

- het definitief opzeggen van een standplaats waarbij een foorreiziger zijn abonnement verliest;
- het definitief opzeggen van een standplaats maar met behoud van het abonnement.

In het eerste geval moet een gemeente een minimumopzegtermijn van twaalf maanden respecteren. In het tweede geval is dat slechts zes maanden. Dit is bijvoorbeeld het geval bij een definitieve verhuis van een standplaats. Bij een tijdelijke verhuis van een standplaats waarbij de foorreiziger zijn standplaats op de oorspronkelijke locatie terugkrijgt is de minimumopzegtermijn niet van toepassing.

Als een gemeente de duur van een openbare kermis inkort waardoor de foorreiziger definitief zijn abonnement verliest op de dagen waarop de openbare kermis niet meer doorgaat, bedraagt de minimumtermijn van de opzeg ook twaalf maanden.

! Elke gemeente is verplicht de minimumopzegtermijnen op de openbare kermissen te vermelden in een reglement.

Deze opzegtermijnen zijn niet van toepassing in het geval van absolute noodzakelijkheid. Dan verkeert een gemeente in de onmogelijkheid om de minimumtermijnen toe te passen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij hoogdringende wegenwerken of instructies van de brandweer.

Op het openbaar domein buiten de openbare kermis moet een gemeente geen minimumtermijnen naleven.

3.4.5 Wie kan een standplaats toegewezen krijgen?

(art. 10 en 21 KB)

Een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris kan een standplaats voor kermisactiviteiten op een openbare kermis of het openbaar domein toewijzen aan ondernemingen met een inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen die een kermisactiviteit toelaat, en dit *"via de persoon die de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen."*

Men moet immers vermijden dat iemand onrechtmatig een standplaats zou vragen of toegewezen krijgen op naam van een correct ingeschreven onderneming. Daarom is expliciet bepaald dat de toewijzing gebeurt via "de persoon die de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen".

Concreet wil dat zeggen dat de aanvraag en toekenning gebeurt via:

- of de wettelijke vertegenwoordiger of één van de wettelijke vertegenwoordigers;
- of door iemand die expliciet van een wettelijke vertegenwoordiger van de onderneming het mandaat hiervoor heeft gekregen; de zogenaamde mandaathouder.

De wettelijke vertegenwoordigers zijn de personen die voor 1 april 2024 een voorafgaande machtiging werkgever hadden of konden aanvragen. Enkel met dat type machtiging op naam kon voor 1 april 2024 een standplaats worden aangevraagd.

De namen van de wettelijke vertegenwoordigers zijn terug te vinden in de KBO (onder functies). Om na te gaan of de persoon die de aanvraag doet, effectief de wettelijke vertegenwoordiger is, kan het identiteitsbewijs gevraagd worden. De wetgeving voorziet expliciet die mogelijkheid.

NIEUW - Mandaathouders kunnen een standplaats aanvragen.

Door de wetswijziging en de nieuwe formulering kan vanaf 1 april 2024 eventueel ook een mandaathouder een standplaats aanvragen en toegewezen krijgen. Dat wil zeggen dat de wettelijke vertegenwoordiger expliciet aan een bepaalde persoon het mandaat geeft om een standplaats aan te vragen namens zijn onderneming. In dit geval moet op een bepaald moment zowel de identiteit van de wettelijke vertegenwoordiger die het mandaat toekent als van de persoon die het mandaat krijgt om in naam van de onderneming een standplaats aan te vragen ondubbelzinnig kunnen worden vastgesteld; dit om te vermijden dat dit zou leiden tot onrechtmatige of frauduleuze aanvragen op naam van een correct ingeschreven onderneming door een persoon die hier niet voor bevoegd is.

De formulering *'via de persoon die de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen'* biedt de gemeenten de ruimte om het aanvragen via mandaathouders te organiseren. In de praktijk zal het werken met een mandaathouder waarschijnlijk enkel mogelijk en praktisch haalbaar zijn als de stad of gemeente werkt met een systeem van digitale aanvragen. Zo voorzien toepassingen zoals bijvoorbeeld het e-loketondernemers.be ondernemers de mogelijkheid om mandaten toe te kennen. Daarbij kan de identiteit van de personen die zich aanmelden via ACM/IDM eenvoudig worden gecontroleerd. De wetgeving houdt alvast rekening met die evoluties en vormt hiervoor alvast niet langer een belemmering.

Om te controleren of de persoon via wie je de standplaats toewijst effectief het mandaat heeft om namens de onderneming een aanvraag te doen (hetzij omdat hij wettelijke vertegenwoordiger is of hetzij omdat hij het mandaat ervoor heeft gekregen van de wettelijke vertegenwoordiger) kan je vragen dat die persoon zijn **identiteitsbewijs** voorlegt. De wetgeving voorziet die mogelijkheid voor de burgemeester, zijn afgevaardigde of de concessionaris.

In de wetgeving van toepassing vanaf 1 april 2024 luidt dit alles als volgt (art. 10 en 21 KB):

> *"Art. 10. Nadat de persoon die de onderneming rechtsgeldig kan vertegenwoordigen de stukken, vermeld in artikel 4, § 2, voorlegt, worden de standplaatsen op de openbare kermis, via deze persoon, toegewezen aan de houders van een ondernemingsnummer dat kermisactiviteiten toelaat. De burgemeester, zijn afgevaardigde of de concessionaris kan altijd vragen dat diegene die de onderneming rechtsgeldig vertegenwoordigt, zijn identiteitsbewijs voorlegt.".*

> *"Art. 21. Enkel de personen die een kermisactiviteit, bedoeld in artikel 10, uitoefenen kunnen een standplaats verkrijgen in toepassing van de artikelen 19 en 20." (artikelen 19 en 20 betreffen toewijzingen van standplaatsen gelegen op het openbaar domein buiten de openbare kermis).*

NIEUW - Standplaatsen voor maatschappen.

De hervorming maakt het ook voor maatschappen mogelijk om een standplaats te krijgen. Maatschappen zijn verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid die sinds de hervorming van de vennootschapswet-

geving ook in de KBO worden ingeschreven met hun ondernemingsnummer. Dit laat hen toe om ook een standplaats op een openbare kermis te krijgen op voorwaarde dat ze een kermisactiviteit geregistreerd hebben in de KBO en dat de maatschap in orde is met de wettelijk verplichte bewijsstukken.

De voor te leggen stukken

De wetgeving voorziet dat de toewijzing van een standplaats voor kermisactiviteiten op een openbare kermis of op het openbaar domein kan nadat de foorreiziger een aantal stukken voorlegt. Welke bewijsstukken dat zijn, hangt voor een deel af van de activiteit. Denk daarbij aan verzekeringen, FAVV, DIV, risicoanalyse, opstellingsinspectie, onderhoud en nazicht (zie deel 3.3.3).

Meer bepaald gaat het om de bewijsstukken vermeld in artikel 4, § 2, van het KB van 24 september 2006, dat stelt dat de uitbater een aantal elementen, opgesomd in dat artikel, moet aantonen voor de uitoefening van de kermisactiviteit wordt toegelaten.

Het volledige artikel 4, § 2, van het KB van 24 september 2006 luidt als volgt:

> *"§ 2. De uitoefening van de kermisactiviteit wordt pas toegelaten als de uitbater voor de activiteit de volgende elementen aantoont:*
>
> *1° de uitbater is ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen;*
>
> *2° de uitbater is behoorlijk gedekt door verzekeringspolissen voor burgerlijke aansprakelijkheid en brandrisico's;*
>
> *3° de uitbater beschikt over een bewijs van de identificatie met de kentekenplaat van de kermisattractie of uitgebate vestiging als ze zich op eigen kracht voortbeweegt of van het voertuig die de kermisattractie of uitgebate vestiging vervoert;*
>
> *4° als het een kermistoestel met voortbeweging van personen, aangedreven door een niet-menselijke energiebron betreft voldoet het toestel aan de voorwaarden, vermeld in artikel 10 van het koninklijk besluit van 18 juni 2003 betreffende de uitbating van kermistoestellen;*
>
> *5° als het een speeltoestel betreft: de attractie voldoet aan de voorwaarden, vermeld in artikel 9 van het koninklijk besluit van 28 maart 2001 betreffende de uitbating van speelterreinen;*
>
> *6° de vestiging van kermisgastronomie en de personen die er werken voldoen aan de reglementaire voorwaarden voor de volksgezondheid.".*

Vanaf 1 april 2024 moet de gemeente geen ontvangstbewijs van de opstellingsinspectie meer afleveren. De volgende bepaling werd volledig geschrapt: *"Alvorens de attractie voor de consumenten open te stellen, moet de uitbater of de "aangestelde-verantwoordelijke" van een kermisattractie met voortbeweging van personen aangedreven door een niet-menselijke energiebron, een kopie van het document dat bevestigt dat de inspectie van de opstelling van de attractie voorzien in artikel 5 van het bovenvermelde koninklijk besluit van 18 juni 2003 werd verwezenlijkt, tegen ontvangstmelding, aan de burgemeester, aan zijn afgevaardigde of aan de concessionaris afleveren."*

Zeker bij abonnementen is er vaak een (groot) tijdsverschil tussen het moment waarop de standplaats toegewezen wordt en het moment van de eigenlijke uitoefening van de activiteit (art. 4 KB). Sommige bewijsstukken, zoals de verzekeringen of de inspecties en controles, moet de foorreiziger regelmatig actualiseren. De wetgeving vermeldt twee momenten waarop de stukken minstens van belang zijn: bij de toekenning van de standplaats (art. 10 KB) en bij het moment

van de effectieve uitoefening van de activiteit. Een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris bepaalt zelf hoe hij deze controles organiseert. Sommigen zullen de geactualiseerde stukken meteen willen ontvangen, al dan niet via een digitaal systeem. Voor anderen zal het volstaan dat de foorreiziger een map met alle actuele stukken in het kraam bijhoudt. Ongeacht de gekozen werkwijze, is het vooral belangrijk dat men een systeem installeert dat regelmatige controles verzekert. De resultaten daarvan houdt men best ook systematisch bij. Zo vermijdt men op de kermis foorreizigers die het niet al te nauw nemen met hun verplichtingen op vlak van veiligheid en verzekeringen. Vergeet ook niet dat de wetgeving een activiteit pas toelaat nadat de foorreiziger een aantal zaken bewijst. Dat impliceert dat een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris altijd de mogelijkheid heeft om een attractie of vestiging te verbieden of (tijdelijk) gesloten te houden als blijkt dat het niet voldoet aan de voorwaarden.

TIP - Vermeld in een reglement of een beslissing tot toewijzen van een standplaats nog eens expliciet dat de uitoefening van de activiteit pas toegelaten is als een foorreiziger met alle stukken op dat moment in orde is en dat ook kan aantonen. Het bezorgen van de bewijsstukken aan de gemeente doet geen afbreuk aan de verantwoordelijkheid of de aansprakelijkheid van een foorreiziger. Eventueel kan een reglement ook een sanctie voorzien voor een foorreiziger die toch een standplaats inneemt zonder de correcte en actuele stukken in zijn bezit te hebben.

Even inzoomen op de opstellingsinspectie.

In de wetgeving die we in deze brochure behandelen is het woord 'opstellingsinspectie' niet terug te vinden. Wel wordt verwezen naar het artikel 10 van het KB van 18 juni 2003 betreffende de uitbating van kermistoestellen, nl. dat de voorwaarden van dat artikel moeten vervuld zijn voor de activiteit wordt toegelaten. Let op, dit is niet het KB waarover deze brochure handelt, maar gaat over de uitbating van de kermistoestellen. Dat artikel 10 luidt als volgt:

"De uitbater dient, te allen tijde:
1° te kunnen aantonen dat een risicoanalyse werd uitgevoerd;
2° de resultaten van deze risicoanalyse en de op basis daarvan vastgestelde preventiemaatregelen beschikbaar te houden;
3° te kunnen aantonen dat de opstellingsinspecties, de onderhoudsinspecties en het periodiek nazicht op correcte wijze werden uitgevoerd."

Het feit dat voor de toewijzing van een standplaats verwezen wordt naar de voorwaarden waaraan de uitbating van kermistoestellen moet voldoen, leidt in de praktijk soms tot wat vragen. Hoe moet je bijvoorbeeld omgaan met een bewijs van een correct uitgevoerde opstellingsinspectie? Dit bewijs is in de praktijk nog niet beschikbaar op het moment van de toewijzing van een standplaats. Een opstellingsinspectie moet namelijk volgens de federale wetgeving elke keer kort na het opzetten van de attractie gebeuren. In sommige gevallen moet de foorreiziger voor die inspectie zelfs een externe controle-instantie aanstellen.

Het is niet evident om alle bewijsstukken net voor het opengaan van een kermis of een attractie te controleren. Met het wegvallen van de verplichting van het afleveren van een ontvangstbewijs van de opstellingsinspectie valt die druk wat weg.

Vergeet toch niet te zorgen voor een regelmatige controle of de opstellingsinspectie werd uitgevoerd. En weet dat een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris altijd de mogelijkheid heeft om de attractie te sluiten indien daaraan niet voldaan is.

3.4.6 Wie kan een standplaats innemen?

(art. 11 en 21 KB)

Wie kan een standplaats innemen nadat de standplaats werd toegewezen? De wetgever maakt een duidelijk onderscheid tussen wie een standplaats kan toegewezen krijgen en wie de standplaats na toewijzing kan innemen.

Uiteraard kunnen de personen die de standplaats werden toegewezen deze plaats innemen (zie deel 3.4.5), maar er zijn nog andere personen die dat kunnen:

! Zelfs in afwezigheid van de persoon aan wie de standplaats werd toegewezen.

- de personen belast met het dagelijks bestuur van een rechtspersoon aan wie de standplaats werd toegewezen;
- de echtgenoot/echtgenote of wettelijk samenwonende van de natuurlijke persoon aan wie de standplaats werd toegewezen en die zelf voor de eigen rekening een kermisactiviteit uitoefent;
- de feitelijke vennoten van de natuurlijke persoon of een maatschap aan wie de standplaats werd toegewezen en die een kermisactiviteit voor eigen rekening uitoefenen;
- de personen die de kermisactiviteit uitoefenen voor rekening of in dienst van de natuurlijke personen, maatschap of rechtspersonen, hierboven vermeld.

Behalve deze personen kan niemand anders de standplaats innemen. Dat betekent dat onderverhuur van standplaatsen op een openbare kermis en voor kermisactiviteiten op het openbaar domein niet mogelijk is.

4. Openbare kermis

In dit hoofdstuk bespreken we de basisregels die een gemeente moet respecteren bij het organiseren van een openbare kermis.

4.1 Types standplaatsen

Er zijn twee types standplaatsen: standplaatsen toegewezen per abonnement en standplaatsen toegewezen voor de duur van de kermis.

4.1.1 Standplaatsen toegewezen per abonnement

De regel is dat een gemeente standplaatsen toewijst per abonnement. De duur van een abonnement is vastgelegd op vijf jaar, en wordt stilzwijgend verlengd.

Wanneer een standplaats door het kermisplan aangeduid als een standplaats voor een abonnement drie ononderbroken jaren toegewezen wordt aan éénzelfde foorreiziger moet een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris het abonnement toewijzen aan die foorreiziger. Deze proefperiode van drie jaar laat de gemeente of de concessionaris toe de bekwaamheden van de foorreiziger, maar ook het aantrekkelijk karakter van de attractie of de vestiging na te gaan. Het reglement kan deze proefperiode inkorten.

Tijdens deze proefperiode kan een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris steeds beslissen de standplaats aan een andere kandidaat toe te wijzen. Dit volgens de wettelijke procedure (zie deel 4.3) en de wettelijke criteria (zie deel 4.4).

Het verkrijgen van een abonnement na de proefperiode is niet van toepassing voor een foorreiziger die de standplaats toegewezen krijgt tijdens de opschorting van het abonnement van de oorspronkelijke abonnementhouder (zie deel 4.6 punt 4).

Als een foorreiziger een standplaats met abonnement overneemt, is er geen proefperiode voor deze overnemer (zie deel 4.6 punt 6).

4.1.2 Standplaatsen toegewezen voor de duur van de kermis

De standplaats voor de duur van de kermis is de uitzondering. Een gemeente kan dit toepassen bij absolute noodzakelijkheid, bijvoorbeeld als een gemeente haar openbare kermis uitbreidt naar privéterrein. Door de aard van het privéterrein kan een gemeente geen abonnement geven dat stilzwijgend verlengd wordt, dus is ze verplicht een standplaats toe te wijzen voor de duur van de kermis. Een lokaal bestuur kan dit soort standplaatsen ook gebruiken voor het introduceren van nieuwe attracties.

Een gemeente kan het aantal standplaatsen voor de duur van de kermis zelf bepalen. Al moet deze soort standplaatsen wel de uitzondering op de openbare kermis blijven.

4.2 Plan van de standplaatsen

Het plan van de standplaatsen, soms ook het kermisplan genoemd, is onderdeel van het gemeentelijk reglement. Voor elke openbare kermis moet een gemeente zo'n kermisplan hebben. Het kermisplan vermeldt voor elke standplaats of zone van standplaatsen de gekozen manier van toewijzing, hetzij per abonnement, hetzij voor de duur van de kermis. Het kermisplan bepaalt de eventuele specialisaties en technische specificaties van de standplaatsen.

De wet voorziet geen wettelijke vormvereisten waaraan het kermisplan moet voldoen. Het kermisplan moet duidelijk en transparant zijn zodat het geen aanleiding kan geven tot verkeerde interpretaties.

Een reglement kan het beheer van een kermisplan delegeren naar het college van burgemeester en schepenen.

TIP - Hou er ook rekening mee dat het kermisplan onderhevig is aan de openbaarheid van bestuur. Enige inzage in dit plan moet dus mogelijk zijn.

4.3 Standplaatsen toewijzen: wettelijke procedure

(art. 13-17 KB)

De regelgeving voorziet voor het toewijzen van de standplaatsen op een openbare kermis twee procedures: de normale procedure en de spoedprocedure. Dit geldt zowel voor het toewijzen van standplaatsen met abonnement als voor de standplaatsen voor de duur van de kermis.

Een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris kan de spoedprocedure enkel gebruiken indien er vijftien dagen voor aanvang van de kermis nog vrije plaatsen zijn. In alle andere gevallen gebruikt een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris de normale procedure.

Het verschil tussen de normale procedure en de spoedprocedure zit hem alleen in de bekendmaking. Bij een normale procedure is een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris wettelijk verplicht de vacature bekend te maken. Bij de spoedprocedure geldt deze verplichting niet.

Hoe een vacature in de normale procedure bekendgemaakt wordt, leg je vast in het gemeentelijk reglement. Deze kennisgeving vermeldt minstens:

- indien nodig, het attractietype dat of de vestiging die gewenst is;
- de nuttige technische specificaties;
- de situering van de standplaats;
- de wijze en de duur van de toewijzing;
- de prijs en wanneer nodig de modaliteiten tot herziening;
- de voorwaarden inzake verkrijging van de standplaats en de criteria inzake toewijzing;
- de plaats en termijn van indiening van de kandidaturen;
- de termijn van de bekendmaking van de toewijzing van de standplaats.

In voorkomend geval verwijst de kennisgeving naar het gemeentelijk reglement

Deze minimale vermeldingen geven aan een foorreiziger de informatie die hem in staat stelt zijn belang om een kandidatuur in te dienen te beoordelen, na te gaan of hij kans maakt om de standplaats te krijgen en de toewijzing aan te vechten als hij meent dat hij ten onrechte uitgesloten wordt. Om deze reden moet de kennisgeving ook de criteria inzake de toewijzing van de standplaats bevatten, bijvoorbeeld de criteria die zullen doorwegen bij het nemen van beslissing (zie deel 4.4).

In beide procedures moeten daarna de volgende stappen gezet worden:

1. **Het opmaken van een proces-verbaal waarin het volgende is opgenomen:**

a. Het openen van de kandidaturen.

NIEUW - Het indienen van de kandidaturen gebeurt digitaal. Een reglement kan een afwijking voorzien om de aanvraag in te dienen via een aangetekende brief met ontvangstmelding of door een brief met ontvangstbewijs.

Een aanvraag is geldig wanneer ze is ingediend in de voorgeschreven vorm en binnen de termijn voorzien in de kennisgeving van de vacature. De aanvraag moet de gegevens bevatten vereist door de kennisgeving of door het gemeentelijk reglement.

Bij een spoedprocedure raadpleegt een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris de door hem gekozen kandidaten. In de mate van het mogelijke richt de burgemeester, zijn afgevaardigde of de concessionaris zich tot verscheidene kandidaten per voorziene standplaats.

b. Het onderzoek van de kandidaten (of ze een geldige KBO-inschrijving hebben die de kermisactiviteit toelaat en of de wettelijk verplichte bewijsstukken in orde zijn, zie deel 3.4.5).

c. Van zodra dit is onderzocht gaat een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris over tot een vergelijkend onderzoek van de kandidaten. Dit moet gebeuren op basis van de wettelijk voorziene criteria (zie deel 4.4).

d. Op basis daarvan neemt een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris een gemotiveerde beslissing. Je neemt die beslissing ook op in het proces-verbaal.

Het proces-verbaal is dus een essentieel document bij het toewijzen van de standplaats. Het op papier zetten van de verschillende fasen van het onderzoek van de kandidaten en het opnemen van de motivatie van de beslissing tot toewijzing, waarborgt de objectiviteit van de keuze van de begunstigde.

De niet weerhouden kandidaten kunnen het proces-verbaal raadplegen overeenkomstig de regels van openbaarheid van bestuur.

2. Informatie over elke toegewezen standplaats opnemen in een plan of een register

Eens de beslissing van de toewijzing is genomen, neemt een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris de informatie over elke toegewezen standplaats op in een plan of een register (zie deel 4.5).

Het opnemen van nieuwe attracties en vestigingen in de context van een spoedprocedure kunnen aanpassingen aan het kermisplan noodzakelijk maken (zie deel 4.2). Deze aanpassingen gaan niet verder dan de wijzigingen aan de gekozen manier van toewijzen, de eventuele specialisatie en technische specificaties door de toevoeging van de nieuwkomer. Hou er rekening mee dat dergelijke aanpassingen een impact kunnen hebben op de rentabiliteit van andere foorreizigers. Probeer deze zoveel mogelijk te beperken.

Door de korte termijn voorafgaand aan de opening van de kermis kunnen deze aanpassingen vaak niet vooraf goedgekeurd worden door de gemeenteraad of door het college van burgemeester en schepenen. Deze aanpassingen moeten evenwel voorgelegd worden tijdens de eerstvolgende zitting van de gemeenteraad of het college van burgemeester en schepenen.

3. Bekendmaking van de beslissing

Een volgende stap is de bekendmaking van de beslissing van de burgemeester, zijn afgevaardigde of de concessionaris. De bekendmaking moet gebeuren aan alle kandidaten, ook aan de kandidaten die de standplaats niet hebben verkregen. Een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris kan de bekendmaking op verschillende manieren doen:

- via een aangetekend schrijven met ontvangstmelding; of
- via het overhandigen van een brief met ontvangstmelding; of
- via een duurzame drager met ontvangstmelding, zoals email of een ander digitaal kanaal.

4.4 Standplaatsen toewijzen: wettelijke criteria

(art. 15, § 3 KB)

De toewijzing van de standplaatsen gebeurt aan de hand van criteria die bij wet zijn vastgelegd. Een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris moet zich hieraan houden om te bepalen aan wie de standplaatsen worden toegewezen. Deze wettelijke criteria zijn:

- de aard van de attractie of van de vestiging;
- de technische specificaties van de attractie of van de vestiging;
- de graad van veiligheid van de attractie of van de vestiging;
- de aantrekkingskracht van de attractie of van de vestiging;
- de deskundigheid van de uitbater of van de aangestelden en van het tewerkgesteld personeel;
- in voorkomend geval, de nuttige ervaring;
- de ernst en het zedelijk gedrag van de kandidaat.

Een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris moet op basis van deze wettelijke criteria een beslissing nemen om te bepalen wie van de kandidaten de standplaats krijgt. Aan de criteria kan men meer of minder gewicht geven bij het maken van de beslissing. De mogelijkheden zijn talrijk. Als de kennisgeving zich bijvoorbeeld richt tot een bepaald type van draaimolen kan onder meer het criterium 'de deskundigheid van de uitbater of van de aangestelden en van het tewerkgesteld personeel' meer doorwegen dan de andere wettelijke criteria.

NIEUW - Kan de burgemeester, zijn afgevaardigde of de concessionaris na het toepassen van de wettelijke criteria toch geen onderscheid maken tussen verschillende kandidaten? Dan is een beslissing door een loting mogelijk.

4.5 Plan of register van toegewezen standplaatsen

(art. 16 KB)

Na het toewijzen van de standplaats, moet een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris deze toewijzing in een plan of een register opnemen. Dit plan of register moet voor elke toegewezen standplaats een aantal gegevens bevatten:

- de situering van de standplaats;
- de toewijzingsmodaliteiten van de standplaats;
- de duur van het gebruiksrecht of het abonnement;
- de voornaam, naam en het adres van de persoon aan wie of door tussenkomst van wie de standplaats toegewezen werd;
- het ondernemingsnummer;
- de aard van de attractie of vestiging die de standplaats inneemt of die op de standplaats

toegelaten is, met vermelding van de technische specificaties;
- de prijs van de standplaats, tenzij dit op uniforme wijze in een reglement vastgelegd werd;
- in voorkomend geval, de identificatie van de overlater en de datum van de overdracht;
- in voorkomend geval, het maatschappelijk doel van de rechtspersoon aan wie de standplaats toegewezen werd en het adres van haar maatschappelijke zetel.

NIEUW - De burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris moet ook de technische specificaties van een standplaats (zoals de afmetingen van de attractie of vestiging) in een plan of register opnemen. Deze registratie is belangrijk bij een overdracht van een standplaats (zie deel 4.6 punt 6).

4.6 Rechten abonnementhouder

(art. 9, § 1, art. 12 en 18 KB)

De abonnementhouder heeft wettelijk een aantal rechten:

1. Een abonnement met een duur van vijf jaar wordt steeds stilzwijgend verlengd. Dit betekent dat de foorreiziger na verloop van zijn abonnement geen kandidatuur meer moet indienen om die standplaats verder te blijven uitbaten. Een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris kan wel steeds een actualisatie van de bewijsstukken aan de abonnementhouder vragen.

2. Als de proefperiode verlopen is, wordt dit automatisch omgezet naar een abonnement.

Als een gemeente een standplaats als abonnement toewijst, start een proefperiode van drie jaar. De gemeente kan via een reglement de duur van deze proefperiode inkorten (zie deel 4.1.1).

Na een ononderbroken inname van de standplaats gedurende de proefperiode, heeft een foorreiziger recht op een abonnement. Op voorwaarde natuurlijk dat deze standplaats volgens het kermisplan het voorwerp uitmaakt van een abonnement (zie deel 4.1.1).

3. Een abonnementhouder kan aan een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris vragen om een abonnement voor een kortere duur dan vijf jaar te verkrijgen.

Een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris beslist over de aanvraag. Als het motief van de aanvrager de stopzetting van zijn activiteiten aan het einde van zijn loopbaan is, moet de aanvraag goedgekeurd worden.

4. Een abonnementhouder heeft het recht op een tijdelijke opschorting van zijn abonnement. Dat is mogelijk in twee situaties:

a. in geval van ziekte of ongeval (op basis van een medisch attest) of in het geval van een aangetoonde overmacht, bijvoorbeeld een tijdelijk defect van de uitrusting. Een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris moet dit recht respecteren.

   De periode van opschorting start op de dertigste dag volgende op de bekendmaking van de ongeschiktheid door de abonnementhouder en houdt op de dertigste dag volgende op de bekendmaking van het hernemen van de activiteiten. Een gemeentelijk reglement kan een andere termijn bepalen.

   Bij periodes van opschorting langer dan één jaar, moet de abonnementhouder minstens dertig dagen voor de aanvang van de openbare kermis de hernieuwing van zijn opschorting bekendmaken. Ook in dat laatstgenoemde geval kan een gemeentelijk reglement een andere termijn bepalen.

b. als de abonnementhouder een abonnement heeft op een andere openbare kermis op hetzelfde tijdstip. In dit geval mag de duur van de periode van opschorting maximaal drie jaar bedragen. De

abonnementhouder moet de opschorting telkens drie maanden voor de begindatum van de openbare kermis bekendmaken, tenzij een gemeentelijk reglement een andere termijn bepaalt.

! Recht tot opschorting betekent dat de wettelijke verplichtingen aan weerszijden – dus zowel voor de abonnementhouder als voor de gemeente – wegvallen. Zo moet de abonnementhouder bijvoorbeeld voor de duur van de opschorting geen standgeld betalen.

De aanvraag en de bekendmaking richt de abonnementhouder, naar gelang het geval, tot de burgemeester, tot zijn afgevaardigde of tot de concessionaris. Deze moet de ontvangst van deze aanvraag onmiddellijk bevestigen. Hij moet het recht tot opschorting automatisch toestaan als aan alle voorwaarden is voldaan.

5. Een abonnementhouder kan afstand doen van zijn abonnement. Dit geldt in volgende gevallen:

a. op de einddatum van het abonnement. De abonnementhouder moet een opzeg van drie maanden respecteren;

b. bij het stopzetten van zijn activiteiten, ook hier mits het respecteren van een opzeg van drie maanden;

c. als de abonnementhouder definitief ongeschikt is wegens ziekte of ongeval, gestaafd door een medisch attest. De afstand van het abonnement gaat hier in op de dertigste dag volgend op de bekendmaking van de ongeschiktheid, tenzij het gemeentelijk reglement een andere termijn bepaalt;

d. bij een definitieve ongeschiktheid wegens overmacht, op een verantwoorde wijze aangetoond. Stel dat de uitrusting definitief defect is en de attractie niet meer uitgebaat kan worden, dan heeft de abonnementhouder recht om afstand te nemen van zijn abonnement. De afstand gaat in dit geval in op de dertigste dag volgend op de bekendmaking van de ongeschiktheid, tenzij het gemeentelijk reglement een andere termijn bepaalt;

e. bij overlijden hebben de rechthebbenden van de natuurlijke persoon die voor eigen rekening zijn activiteit uitoefent ook het recht om zonder vooropzeg afstand te nemen van het abonnement;

f. andere motieven. De aanvraag hangt af van de beoordeling van een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris.

De aanvraag en de bekendmaking richt de abonnementhouder, naar gelang het geval, tot de burgemeester, tot zijn afgevaardigde of tot de concessionaris. Deze bevestigt onmiddellijk de ontvangst ervan.

6. Een abonnementhouder heeft het recht tot overdracht van zijn standplaats.

NIEUW - De abonnementhouder is niet meer verplicht om zijn attractie of vestiging mee over te dragen aan de overnemer. Een onderneming kan hierdoor haar aantal standplaatsen geleidelijk aan af- of opbouwen, zonder telkens de attractie of vestiging te moeten op- of verkopen.

Er zijn wel een aantal voorwaarden bij een dergelijke overdracht:

a. de overnemer heeft een correcte inschrijving in de KBO die de kermisactiviteit toelaat en is in het bezit van de geldige wettelijke bewijsstukken (zie deel 3.4.5);

b. de overnemer moet dezelfde specialisatie met dezelfde technische specificaties (zoals bijvoorbeeld de afmetingen) verderzetten, tenzij een gemeente in het gemeentelijk reglement een wijziging toestaat. De specialisatie en de technische specificaties vind je terug in het plan of register van toegewezen standplaatsen (zie deel 4.5);

c. de overnemer kan binnen het eerste jaar zelf geen overdracht van de overgenomen standplaats verrichten, tenzij een burgemeester of zijn afgevaardigde hem toelating geeft;

d. als een gemeente in een reglement opgenomen heeft dat er een beperking is van het aantal standplaatsen per onderneming, moet de overnemer daar bij een overdracht rekening mee houden. Dus het aantal toegelaten standplaatsen per onderneming mag door de overdracht niet overschreden worden.

De overdracht is geldig voor de resterende duur van het abonnement van de overlater en wordt steeds stilzwijgend verlengd voor de overnemer. De inname van de overgedragen standplaats door de overnemer is pas toegelaten als een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris heeft vastgesteld dat de overnemer voldoet aan de voorwaarden tot overdracht.

4.7 Het tijdelijk schorsen of intrekken van het abonnement

(art. 12, § 6 KB)

Een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris kan het abonnement tijdelijk schorsen of definitief intrekken. De gemeente bepaalt in het reglement wat aanleiding kan geven tot schorsing of intrekking. Dit kan bijvoorbeeld zijn:

- de abonnementhouder voldoet niet langer aan de wettelijke verplichtingen voor het uitoefenen van zijn ambulante of kermisactiviteiten of de verplichtingen die van toepassing zijn op zijn attractie of vestiging;
- andere redenen (bijvoorbeeld niet tijdig betaalde retributies, afwezigheden zonder verwittigen, het niet opvolgen van instructies van de organisator van de openbare kermis).

De wijze waarop de intrekking of de tijdelijke schorsing van het abonnement meegedeeld wordt aan de abonnementhouder kan vastgelegd worden in het reglement.

Standplaatsen met abonnement die door schorsing tijdelijk of door intrekking definitief vrijkomen, kan men in deze tussentijd toewijzen volgens de wettelijke procedure (zie deel 4.3) en de wettelijke criteria (zie deel 4.4). Een foorreiziger die een standplaats toegewezen krijgt omwille van een tijdelijk schorsing kan de standplaats maximaal innemen voor de duur van die tijdelijke schorsing.

5. Openbaar domein

In dit hoofdstuk zullen we bekijken welke basisregels de lokale besturen moeten respecteren voor het organiseren van kermisactiviteiten op het openbaar domein buiten een openbare kermis.

5.1 Over welke locaties gaat het?

Het gaat om locaties op openbare wegen of gelijkgesteld aan openbare wegen (parkeerplaatsen op de openbare weg, stations-, luchthaven- en metrohallen en winkelgalerijen). Ook parken en ander openbaar domein maken deel uit van de locaties waarop kermisactiviteiten uitgeoefend kunnen worden.

Als het openbaar domein beheerd wordt door een andere instantie dan de gemeente, moet deze instantie ook instemmen met het gebruik van haar openbaar domein.

5.2 Standplaatsen toewijzen

(art. 20)

Bij het toewijzen van een standplaats op het openbaar domein heeft een gemeente een aantal mogelijkheden:

- ofwel bepaalt de gemeente zelf via een reglement op welke standplaatsen het uitoefenen van kermisactiviteiten mogelijk is. In dit geval moet een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris dezelfde toewijzingsmodaliteiten als bij de openbare kermis toepassen (zie deel 4.3 en 4.4);
- ofwel ontvangt een gemeente of een concessionaris zelf een aanvraag van een foorreiziger. In dit geval oordeelt een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris of ze de individuele aanvraag een gunstig gevolg geeft of niet;
- een combinatie van beide systemen is eveneens mogelijk.

TIP - Neem de gekozen werkwijze zeker op in een gemeentelijk reglement.

De standplaats wijst een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris toe voor een bepaalde periode of per abonnement. De aanvraag gebeurt overeenkomstig de voorgeschreven modaliteiten van het gemeentelijk reglement. De voorwaarde is dat een foorreiziger een inschrijving in de KBO heeft die de kermisactiviteit toelaat en dat alle wettelijk verplichte bewijsstukken in orde zijn (zie deel 3.4.5).

Bij een toewijzing van een standplaats per abonnement, geniet een abonnementhouder van dezelfde rechten zoals op een openbare kermis (zie deel 4.6). Een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris kan het abonnement ook tijdelijk schorsen of definitief intrekken zoals op een openbare kermis (zie deel 4.7).

5.3 Individuele aanvragen weigeren

Als een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris een individuele aanvraag wil weigeren, moet hij deze weigering kunnen motiveren. De motivatie en de reden van de weigering kunnen enkel gebaseerd zijn op:

- redenen van openbare orde of volksgezondheid (zonder afbreuk te doen aan het Wetboek van economisch recht);
- het ontbreken van een correcte inschrijving in de KBO of het niet in orde zijn van een of meerdere van de verplichte bewijsstukken;
- het niet naleven van de modaliteiten die zijn opgenomen in een gemeentelijk reglement.

! Een burgemeester, zijn afgevaardigde of een concessionaris kan echter geen aanvraag weigeren omwille van het bestaand kermisaanbod. Dat laat de Europese Dienstenrichtlijn niet toe.

6. Private kermis

In dit hoofdstuk bespreken we de uitoefening van kermisactiviteiten op een private kermis.

Een private kermis ontstaat uit privé-initiatief en kan zowel op privaat terrein als op openbaar domein plaatsvinden. Als een private kermis plaatsvindt op privaat terrein moet de eigenaar van het terrein uiteraard steeds toestemming geven, maar ook de gemeente moet voorafgaand haar toestemming geven. Het lokaal bestuur kan deze toestemming enkel weigeren op basis van redenen van openbare orde of volksgezondheid, zonder afbreuk te doen aan het Wetboek van economisch recht.

Kermisattracties en kermisgastronomie met of zonder bediening aan tafel mogen deelnemen. De foorreiziger heeft een inschrijving in de KBO die de kermisactiviteit toelaat (zie deel 3.3.1) en is in orde met alle wettelijk verplichte bewijsstukken (zie deel 3.3.3). Van de organisator kan verwacht worden dat hij dat controleert voor hij een standplaats toewijst. De gemeente kan als ze de toestemming verleent voor de private kermis dit eventueel ook als voorwaarde opnemen.

De organisator van een private kermis kan zelf bepalen aan welke foorreizigers hij een standplaats toewijst. In de wetgeving is niet bepaald hoe hij dat moet organiseren.

7. Privaat domein

In dit hoofdstuk bespreken we de uitoefening van kermisactiviteiten op privaat domein.

Ook als het gaat om een uitbating van een individuele kermisactiviteit op privaat domein is toestemming nodig van de eigenaar en de gemeente. Het lokaal bestuur kan enkel weigeren op basis van redenen van openbare orde of volksgezondheid, zonder afbreuk te doen aan het Wetboek van economisch recht.

De foorreiziger heeft een inschrijving in de KBO die de kermisactiviteit toelaat (zie deel 3.3.1) en is in orde met alle wettelijk verplichte bewijsstukken (zie deel 3.3.3).

Contactgegevens

Voor informatie, publicaties, advies, zowel aan gemeenten als aan ondernemers,

VLAIO
T 0800 20 555
info@vlaio.be

Vlaamse overheid
VLAIO
Koning Albert II-laan 15 bus 331
1210 Brussel
info@vlaio.be
Bel gratis 0800 20 555